

1985**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 31 października 2003 r.

w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności przez zakłady opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności

Na podstawie art. 115 § 9 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zakłady opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności udzielają osobom pozbawionym wolności świadczeń zdrowotnych, w szczególności związanych z:

1) badaniem i poradą lekarską;

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1318, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 111, poz. 1194 i Nr 151, poz. 1686, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 121, poz. 1033 i Nr 200, poz. 1679 oraz z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750.

2) leczeniem;

3) badaniem i terapią psychologiczną;

4) rehabilitacją leczniczą;

5) opieką nad kobietą w okresie ciąży, porodu i połogu oraz nad noworodkiem;

6) badaniem diagnostycznym, w tym analityką medyczną;

7) pielęgnacją chorych;

8) działaniami profilaktycznymi oraz obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi mającymi na celu zapobieganie powstawaniu urazów i chorób;

9) badaniem i leczeniem stomatologicznym oraz świadczeniami z zakresu protetyki;

10) orzekaniem i opiniowaniem o stanie zdrowia.

2. W uzasadnionym przypadku, gdy wymienione w ust. 1 świadczenia zdrowotne nie mogą być udzielone osobom pozbawionym wolności przez zakład opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności, w szczególności z powodu braku specjalistycznego sprzętu medycznego, świadczenia te mogą być udzielane przez pozawięziennne publiczne zakłady opieki zdrowotnej.

3. O konieczności udzielenia świadczeń zdrowotnych w przypadku, o którym mowa w ust. 2, decyduje kierownik właściwego zakładu opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności.

4. Udzielanie świadczeń zdrowotnych w przypadku, o którym mowa w ust. 2, nie może naruszać zasad regulujących wykonywanie kar, środków karnych, zabezpieczających i zapobiegawczych.

§ 2. Osobę pozbawioną wolności poddaje się badaniom wstępnym, okresowym i kontrolnym.

§ 3. 1. Badaniom wstępnym: podmiotowym (wywiad chorobowy) i przedmiotowym (fizykalnym) poddaje się osobę pozbawioną wolności niezwłocznie po przyjęciu do zakładu karnego, nie później jednak niż w terminie 3 dni roboczych od dnia przyjęcia.

2. W terminie 14 dni od dnia przyjęcia wykonuje się: radiologiczne badanie klatki piersiowej oraz badanie stanu uzębienia.

3. Lekarz więzienny, przez którego rozumie się lekarza — w tym również dentystę — pełniącego służbę lub zatrudnionego w zakładzie opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności, może odstąpić od wykonania radiologicznego badania klatki piersiowej po przeprowadzeniu badania lekarskiego:

1) jeżeli osoba pozbawiona wolności przedstawi wynik takiego badania wykonanego w okresie 6 miesięcy poprzedzających datę przyjęcia do zakładu karnego;

2) w przypadku stwierdzenia ciąży.

4. Fakt odstąpienia od radiologicznego badania klatki piersiowej lekarz więzienny odnotowuje w książce zdrowia.

5. Lekarz więzienny może zlecić przeprowadzenie badań innych niż wymienione w ust. 2, jeżeli jest to uzasadnione stanem zdrowia osoby pozbawionej wolności.

§ 4. Badaniu okresowemu, polegającemu na wykonaniu radiologicznego badania klatki piersiowej, osobę pozbawioną wolności poddaje się co najmniej raz na 24 miesiące.

§ 5. 1. Badaniom kontrolnym: podmiotowym (wywiad chorobowy) i przedmiotowym (fizykalnym) poddaje się osobę pozbawioną wolności przed przetransportowaniem oraz zwolnieniem z zakładu karnego.

2. W ramach badania kontrolnego osoby pozbawionej wolności zwalnianej z zakładu karnego lekarz więzienny, oprócz badań określonych w ust. 1:

1) informuje osobę pozbawioną wolności o potrzebie i możliwości dalszego leczenia lub rehabilitacji;

2) określa zdolność osoby pozbawionej wolności do samodzielnego powrotu do miejsca zameldowania lub miejsca przebywania;

3) określa zalecenia w sprawie pomocy, jakiej wymaga osoba pozbawiona wolności, niezdolna ze względu na stan zdrowia do samodzielnego powrotu do miejsca zameldowania lub miejsca przebywania.

§ 6. 1. Zgłoszenia osób pozbawionych wolności do lekarza więziennego przyjmuje się codziennie.

2. Lekarz więzienny przyjmuje osoby pozbawione wolności poza ustalonym w porządku wewnętrznym czasem i miejscem przyjęć w razie nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia tych osób.

3. Świadczenia ambulatoryjne z zakresu specjalistycznej opieki zdrowotnej udzielane są na podstawie skierowania lekarza, także innego niż lekarz więzienny.

4. Świadczenia psychiatry mogą być udzielane na podstawie pisemnie uzasadnionego skierowania psychologa pełniącego służbę lub zatrudnionego w zakładzie karnym, dokonanego w książce zdrowia.

§ 7. 1. O konieczności umieszczenia osoby pozbawionej wolności w izbie chorych zakładu karnego decyduje lekarz więzienny, a w razie jego nieobecności — pielęgniarka, która niezwłocznie powiadamia o tym lekarza.

2. O konieczności umieszczenia osoby pozbawionej wolności w szpitalu zakładu opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności, zwanego dalej „szpitalem więziennym”, decyduje dyrektor tego szpitala lub upoważniony przez niego lekarz więzienny.

3. Osobę pozbawioną wolności umieszcza się w szpitalu więziennym innego zakładu karnego na umotywowany wniosek lekarza więziennego.

4. Przeniesienie do szpitala więziennego osoby pozbawionej wolności niewymagającej natychmiastowego leczenia w warunkach tego szpitala następuje po uprzednim uzgodnieniu terminu przyjęcia z jego dyrektorem lub upoważnionym przez niego lekarzem więziennym.

5. W celu określenia terminu przyjęcia osoby pozbawionej wolności, o której mowa w ust. 4, dyrektor

szpitala więziennego może polecić wystawienie świadectwa lekarskiego o stanie zdrowia tej osoby.

6. W nagłym przypadku o konieczności przeniesienia osoby pozbawionej wolności do szpitala może zdecydować lekarz inny niż lekarz więzienny. Jeżeli osoba pozbawiona wolności kierowana jest w nagłym przypadku do szpitala więziennego, o zaistniałej sytuacji powiadamia się dyrektora tego szpitala lub upoważnionego przez niego lekarza więziennego.

7. Sposób transportowania oraz sprawowania w tym czasie opieki nad chorą osobą pozbawioną wolności określa lekarz decydujący o konieczności przeniesienia osoby pozbawionej wolności do szpitala.

§ 8. 1. Zlecenia lekarskie z zakresu farmakoterapii związane z przygotowaniem indywidualnych dawek leków wykonuje pielęgniarka.

2. Leki podaje się w czasie i dawkach wyznaczonych przez lekarza więziennego. W dawce dziennej nie mogą być podawane leki zaliczone do silnie działających, środków odurzających lub substancji psychotropowych.

3. W uzasadnionych przypadkach leki niezaliczone do silnie działających, środków odurzających lub substancji psychotropowych mogą być wydane osobie pozbawionej wolności w ilości równej dawce dziennej lub odpowiadającej całej kuracji, z jednoczesnym pouczeniem o sposobie ich stosowania.

4. W zakładach karnych, w których zakład opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności nie zapewnia całodobowego udzielania świadczeń zdrowotnych, przygotowane jednorazowe dawki leków mogą być przekazane osobie pozbawionej wolności za pośrednictwem osoby niebędącej pracownikiem medycznym.

§ 9. Lekarz więzienny określa zakres i częstotliwość świadczeń zdrowotnych udzielanych kobiecie ciężarnej pozbawionej wolności, a także wydaje zalecenia dotyczące żywienia dietetycznego, czasu i sposobu odbywania przez kobietę ciężarną spaceru oraz kąpieli.

§ 10. 1. Kobieta ciężarną, jeżeli wymaga tego jej stan zdrowia, lekarz więzienny kieruje na dwa miesiące przed przewidywanym terminem porodu lub wcześniej do zakładu karnego ze szpitalnym oddziałem ginekologiczno-położniczym.

2. Kobieta w okresie połogu przebywa wraz z dzieckiem na oddziale zakładu karnego, o którym mowa w ust. 1, do czasu, gdy stan jej zdrowia oraz noworodka pozwolą na ich wypisanie z tego oddziału.

§ 11. W razie podejrzenia u osoby pozbawionej wolności zaburzeń psychicznych, upośledzenia umysłowego, uzależnienia od alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych lekarz więzienny:

1) określa wskazania dotyczące miejsca umieszczenia tej osoby w zakładzie karnym, sposobu prowadzenia obserwacji jej zachowania i metod dalszego postępowania;

2) kieruje tę osobę na badania do lekarza psychiatry.

§ 12. 1. W oddziale psychiatrycznym szpitala więziennego umieszcza się osobę pozbawioną wolności:

1) jeżeli sąd zarządził jej badanie psychiatryczne połączone z obserwacją;

2) skierowaną — z zachowaniem zasad określonych w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535, z późn. zm.²⁾) — przez lekarza psychiatrę z powodu rozpoznania u niej zaburzeń psychicznych wymagających szpitalnego badania lub leczenia.

2. Termin przyjęcia osoby pozbawionej wolności na oddział psychiatryczny szpitala więziennego wyznacza dyrektor szpitala lub ordynator tego oddziału, zawiadamiając o tym odpowiednio sąd lub dyrektora zakładu karnego, w którym osoba pozbawiona wolności przebywa.

§ 13. Jeżeli w wyniku badania psychiatrycznego, połączonego z obserwacją, stwierdzono u osoby pozbawionej wolności chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe lub inne zakłócenia czynności psychicznych w rozumieniu art. 31 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.³⁾), w uzasadnionym przypadku, na podstawie decyzji ordynatora, pozostaje ona na oddziale psychiatrycznym szpitala więziennego, do czasu wydania przez sąd stosownego orzeczenia.

§ 14. 1. Osobie pozbawionej wolności, która dokonała samouszkodzenia ciała, udziela się świadczeń zdrowotnych niezbędnych ze względu na stan jej zdrowia. Jeżeli osoba ta odmawia poddania się leczeniu, można ją umieścić, w zależności od stanu zdrowia, w izbie chorych lub w celi mieszkalnej, zapewniając w tym przypadku odpowiedni nadzór medyczny.

2. Jeżeli osoba pozbawiona wolności odmawia przyjmowania posiłków, dokonuje się pomiaru masy jej ciała, ciśnienia tętniczego krwi i tętna.

3. O zakresie i częstotliwości świadczeń zdrowotnych, potrzebie przeprowadzenia specjalistycznych badań diagnostycznych osób, o których mowa w ust. 1 i 2, decyduje lekarz więzienny.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 113, poz. 731, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 11, poz. 95 oraz z 2000 r. Nr 120, poz. 1268.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 oraz z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750 i Nr 199, poz. 1935.

4. Wobec osoby pozbawionej wolności, która po dokonaniu samouszkodzenia ciała i po przetransportowaniu do szpitala więziennego nie wyraża zgody na podjęcie lub kontynuowanie leczenia, lekarz więzienny wydaje zalecenia w sprawie jej osadzenia, wskazując, czy powinna przebywać:

- 1) w zakładzie karnym, w którym znajduje się szpital więzienny;
- 2) we właściwym zakładzie karnym, położonym możliwie najbliżej szpitala więziennego;
- 3) w zakładzie karnym, z którego została skierowana na leczenie szpitalne.

§ 15. 1. Osobę pozbawioną wolności, u której podejrzewa się chorobę zakaźną, poddaje się niezbędnym zabiegom profilaktyczno-sanitarnym i obejmuje obserwacją.

2. Osobę pozbawioną wolności, u której stwierdzono chorobę zakaźną, niezwłocznie izoluje się i kieruje do:

- 1) wyodrębnionej sali izby chorych, jeżeli nie wymaga leczenia szpitalnego;
- 2) szpitala więziennego, jeżeli podlega obowiązkowej hospitalizacji.

§ 16. 1. Świadczenie lekarskie o stanie zdrowia osoby pozbawionej wolności lekarz więzienny sporządza:

- 1) na żądanie organu dysponującego, sądu penitencjarnego albo sędziego penitencjarnego;
- 2) na pisemne polecenie dyrektora właściwego zakładu karnego albo naczelnego lekarza okręgowego inspektoratu Służby Więziennej, naczelnego lekarza więziennictwa oraz dyrektora szpitala więziennego w celu, o którym mowa w § 7 ust. 5;
- 3) w przypadku skierowania osoby pozbawionej wolności na badanie psychiatryczne połączone z obserwacją;
- 4) w przypadku wydania osoby pozbawionej wolności do państwa obcego w charakterze świadka w toczącym się postępowaniu karnym.

2. Świadczenie lekarskie o stanie zdrowia osoby pozbawionej wolności sporządza lekarz więzienny na podstawie badania lekarskiego, z uwzględnieniem danych zawartych w dokumentacji medycznej.

3. Wzór świadectwa lekarskiego o stanie zdrowia osoby pozbawionej wolności stanowi załącznik do rozporządzenia.

4. W świadectwie lekarskim, sporządzonym na polecenie ustalenia zdolności osoby pozbawionej wolności do udziału w czynnościach procesowych, zaznacza się jedno z poniżej wymienionych stwierdzeń:

- 1) „zdolny do udziału w czynnościach procesowych”;
- 2) „niezdolny do udziału w czynnościach procesowych od dnia ... do dnia ...”.

5. W świadectwie lekarskim, sporządzonym w postępowaniu o uchylenie tymczasowego aresztowania lub udzielenie przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności z powodu złego stanu zdrowia, zaznacza się jedno z poniżej wymienionych stwierdzeń:

- 1) „nie wymaga leczenia”;
- 2) „może być leczony w zakładzie karnym”;
- 3) „w trakcie diagnostyki”;
- 4) „nie może być leczony w zakładzie karnym”.

6. W świadectwie lekarskim, sporządzonym w trybie § 7 ust. 5, zaznacza się stwierdzenie: „proszę o wyznaczenie terminu przyjęcia do szpitala”.

§ 17. W przypadku gdy osoba pozbawiona wolności jest objęta ubezpieczeniem chorobowym na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, zaświadczenie lekarskie o czasowej niezdolności tej osoby do pracy z powodu choroby lub pobytu w stacjonarnym zakładzie opieki zdrowotnej wydaje lekarz upoważniony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do wystawiania zaświadczeń lekarskich.

§ 18. 1. Lekarz więzienny wydaje opinie w sprawach dotyczących:

- 1) stosowania niezbędnych odstępstw od regulaminu wobec: osoby pozbawionej wolności przebywającej w szpitalu więziennym, izbie chorych i leczzonej poza nimi, osoby przewlekle chorej, rekonwalescenta, kobiety ciężarnej i karmiącej, osoby skierowanej z terapeutycznego do zwykłego systemu wykonywania kary pozbawienia wolności;
- 2) zezwolenia na otrzymanie paczki z lekami i środkami medycznymi oraz na otrzymywanie, ze względu na stan zdrowia, paczek o większym ciężarze oraz na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych, a także w przypadkach budzących wątpliwości co do przydatności do spożycia artykułów żywnościowych przesyłanych w paczkach;
- 3) dopuszczalności wymierzenia i wykonywania kary dyscyplinarnej umieszczenia w celi izolacyjnej;
- 4) wymierzenia kar dyscyplinarnych: pozbawienia możliwości otrzymania paczki żywnościowej, pozbawienia lub ograniczenia możliwości dokonywania zakupów artykułów żywnościowych lub wyrobów tytoniowych — osobie pozbawionej wolności, której wcześniej ze względów zdrowotnych przyznano dietę albo zezwolono na dodatkowe zakupy lub otrzymywanie paczek o większym ciężarze;

- 5) zasadności — ze względu na stan zdrowia — odroczenia, przerwania lub zmiany na inne wymierzone lub wykonywane kar dyscyplinarnych;
- 6) oceny stanu zdrowia osoby pozbawionej wolności, wobec której zastosowano środek przymusu bezpośredniego.
2. Opinie dołącza się do dokumentacji medycznej osoby pozbawionej wolności lub do innej dokumentacji dotyczącej spraw, o których mowa w ust. 1.
- § 19. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.⁴⁾

Minister Sprawiedliwości: w z. *J. Łankiewicz*

⁴⁾ Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 września 2001 r. w sprawie zasad, zakresu i trybu udzielania świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności przez zakłady opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności (Dz. U. Nr 121, poz. 1304 oraz z 2002 r. Nr 37, poz. 346), zachowane w mocy na podstawie art. 8 ustawy z dnia 24 lipca 2003 r. o zmianie ustawy — Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 142, poz. 1380).

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Rozpoznanie

.....

.....

Wnioski ¹⁾:

- zdolny do udziału w czynnościach procesowych,
- niezdolny do udziału w czynnościach procesowych od dnia do dnia,
- nie wymaga leczenia,
- może być leczony w zakładzie karnym,
- w trakcie diagnostyki,
- nie może być leczony w zakładzie karnym,
- proszę o wyznaczenie terminu przyjęcia do szpitala.

¹⁾ Właściwe podkreślić.

.....
(pieczęć zakładu opieki zdrowotnej)

.....
(podpis i pieczęć lekarza)